

భారతీ నిరుద్యోగం.. కారణాలు

అభవ్యధి స్థాయితో సంబంధం లేకుండా.. ప్రతి ఆర్థిక వ్యవస్థలో నిరుద్యోగ సమస్య ఉంటుంది. నేర్వలితనం లేని శ్రామికులలోనే కాకుండా విద్యావంతులైన, శిక్షణపొందిన వారిలోనూ నిరుద్యోగం ఉంటుంది. పొరిశ్రామికంగా అభవ్యధి చెందిన దేశాల నిరుద్యోగ సమస్య.. అభవ్యధి చెందుతున్న దేశాల నిరుద్యోగ సమస్యకు ఇన్నష్టేంది!!

నిరుద్యోగం రెండు రూపాలలో ఉంటుందని ఆధునిక అర్థశాస్త్ర పితామహుడు కీన్జీ అభిప్రాయపడ్డారు. అవి అయిచ్చాపూర్వక (involuntary unemployment) నిరుద్యోగం, తాత్కాలిక ఘర్షిత నిరుద్యోగం. ఆర్థిక వ్యవస్థలో తాత్కాలిక ఘర్షిత నిరుద్యోగం ఎర్పడడానికి సార్థక డిమాండ్ లోపించడం కారణం.. కాగా అయిచ్చాపూర్వక నిరుద్యోగం రూపుమాపడానికి సార్థక డిమాండ్ పెంపొందించాలి. అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో.. పెట్టుబడిదారులకు ప్రోత్సాహకాలు ఇవ్వడం ద్వారా సార్థక డిమాండ్ పెంచే చర్యలు చేపట్టవచ్చు. వెనుకబడిన దేశాలలో మూలధన కొరత వల్ల పెట్టుబడులు పెరగక.. ప్రస్తుతమున్న వేతనరేటుకే పని చేయడానికి ప్రజలు ఇష్టపడతారు. భారతదేశంలోని గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నిరుద్యోగిత, అల్ప ఉద్యోగిత కనిపిస్తాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో సరైన ఉపాధి లభించని ప్రజలు, పట్టణ ప్రాంతాలకు వలస రావడం వల్ల పట్టణాలలో నిరుద్యోగిత పెరుగుతోంది. పట్టణాల విషయంలో విద్యావంతులు కానివారి కన్నా.. విద్యావంతులలో నిరుద్యోగం ఎక్కువ. ఒక సంవత్సరంలో.. ఒక వ్యక్తి రోజుకు 8 గంటల చొప్పున 273 రోజులు పని కలిగి ఉన్నట్లయితే.. ఆ వ్యక్తికి ఉద్యోగిత ఉన్నట్లు చెప్పవచ్చు.

నిరుద్యోగం.. కారణాలు :

భారతీలోని గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో.. ప్రచ్చన్న నిరుద్యోగం, రుతు సంబంధ నిరుద్యోగం కనిపిస్తాయి. వ్యవసాయ కార్యకలాపాలు కొన్ని రుతువులకే పరిమితం. మిగతా రుతువులలో వ్యవసాయ కార్యకులు ఎలాంటి ఉపాధి లభించక, ఖాళీగా ఉండే స్థితిని రుతుసంబంధమైన నిరుద్యోగం అంటారు. పెరుగుతున్న జనాభాకు అనుగుణంగా పారిశ్రామిక, సేవా కార్యకలాపాలు విస్తరించకపోవడంతో చాలామంది తమ జీవనోపాధి కోసం వ్యవసాయ రంగాన్ని ఆశ్రయిస్తున్నారు. వ్యవసాయ రంగంలో అవసరానికి మించి శ్రామికులు ఉన్నస్థితిని ప్రచ్చన్న నిరుద్యోగం అంటారు. అభివృద్ధి చెందుతున్న భారత లాంటి ఆర్థిక వ్యవస్థలలో ఉన్న నిరుద్యోగాన్ని.. నిర్మాణాత్మక నిరుద్యోగం అని పేర్కొనవచ్చు. ఈ దేశాలలో మూలధనం, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం కొరత కారణంగా.. అన్ని రంగాలలో ఉత్సాదక సామర్థ్యం లోపించడంతో ఇటువంటి నిరుద్యోగం ఎర్పడుతుంది. మన దేశంలోని పట్టణ ప్రాంతాలలో పారిశ్రామిక కార్యకలాపాలు విస్తరించకపోవడం.. స్వయం ఉపాధి పథకాలకు ప్రోత్సాహం లేకపోవడం వల్ల విద్యావంతులలో నిరుద్యోగిత పెరుగుతుంది. అభివృద్ధి చెందిన దేశాల ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో తరచుగా ఆర్థిక మాంద్యం, తిరోగుమనం సంభవిస్తుంటాయి. ఆయా కాలాలలో వ్యాపార కార్యకలాపాలు స్తంభించడంతో

ఏర్పడే నిరుద్యోగాన్ని చక్కియ నిరుద్యోగం అంటారు.

ముర్రిత నిరుద్యోగం:

శ్రామిక శక్తి ఒక వృత్తి నుంచి మరొక వృత్తికి మారినప్పుడు.. శ్రామిక మార్కెటలో నెలకొనే ఒడిదొడుకుల కారణంగా అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో ఏర్పడే నిరుద్యోగాన్ని.. కీన్స్ తాత్కాలిక ఫుర్రిత నిరుద్యోగంగా వర్ణించారు. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో చోటుచేసుకుంటున్న నూతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానం వల్ల ఉత్పత్తిలో శ్రమ సాంద్రత తగ్గి... మూలధన సాంద్రత పెరగడంతో ఏర్పడే నిరుద్యోగాన్ని సాంకేతిక పరమైన నిరుద్యోగంగా భావించవచ్చు. భారత వంటి అభివృద్ధి చెందుతున్నదేశాలు.. వనరుల కొరత, వాటిఅల్ప వినియోగం లాంటి సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నాయి. మన దేశంలో వనరుల సమర్థ వినియోగం లేకపోవడంతో.. అల్ప ఆర్థికాభివృద్ధి చోటు చేసుకొని, ఉపాధి పెరుగుదల సంబంధించలేదు. మూలధన సంచయనం తగ్గడం వల్ల వ్యవసాయ, పారిశ్రామికరంగాలలో వృద్ధి జరగలేదు. నీటిపారుదల, విద్యుత్, ఎరువులు వంటి వ్యవసాయ ఉత్పాదితాలు తక్కువగా లభ్యమవుతున్నందు వల్ల వ్యవసాయ ఉత్పత్తి, ఉత్పాదకత తగ్గి.. అదనపు ఉపాధి కల్పనలో తగ్గుదలకు దారి తీసింది. అవస్థాపన సౌకర్యాల కొరత కూడా పారిశ్రామికాభివృద్ధి తగ్గుదలకు కారణమై.. ఉపాధి అవకాశాల పెరుగుదల సంబంధించలేదు.

పెరిగిన శక్తి:

1951 తర్వాత ప్రణాళికా యుగంలో నిరుద్యోగ సమస్య నిర్మాలనకు ప్రవేశపెట్టిన అనేక స్వయం ఉపాధి, వేతన ఉపాధి పథకాలు సత్కరితాలనివ్వుటేదు. కొంతకాలం క్రితం వరకూ ప్రణాళికా వ్యాహంలో నిరుద్యోగ సమస్య అంతర్భాగం కాలేదు. జనాభా పెరుగుదల వేగవంతమై, శ్రామికశక్తి లభ్యత పెరిగినప్పటికీ.. మూలధన సంచయనానికి అవసరమైన వనరులు తగ్గాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఉపాధి అవకాశాలు పెంపాందించడానికి ఆగ్రో ప్రాసెసింగ్ సెంటర్ల ఏర్పాటుకు ప్రభుత్వం అనేక ప్రోత్సాహకాలు ఇచ్చినప్పటికీ.. కార్బూచరణలో అవి విఫలమవుతున్నాయి. మన దేశంలోని లోపభూయిష్టమైన విద్యావిధానం.. ఉపాధి అవకాశాల పెరుగుదలకు దోహద పడలేదు. ప్రభుత్వ పథకాలు, నిరుద్యోగ నిర్మాలనకు సంబంధించి స్వల్పకాలిక ప్రయోజనాలు అందించాయి. అంతేకాని, దీర్ఘకాలిక ప్రయోజనాలు చేకూర్చడంలో అవి విఫలమయ్యాయి.

వనరుల పంచిణీ:

ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో.. పెరిగిన పోటీతత్వానికి అనుగుణంగా విద్యా ప్రమాణాలు మెరుగవక పోవడం.. తద్వారా నైపుణ్యమున్న శ్రామికులు తయారు కాకపోవడంవల్ల ఉత్పత్తి, ఉత్పాదకత తగ్గి.. ఉపాధి అవకాశాలు మరింత జిరిలమయ్యాయి. ఆర్థికాభివృద్ధి ద్వేయంగా అమలవుతున్న పంచవర్ష

ప్రణాళికలలో నిరుద్యోగ నిర్మాలన కార్బూక్మాలకు సంబంధించి వనరుల పంపిణీ సక్రమంగా జరగలేదు. నిరుద్యోగ నిర్మాలనకు దీర్ఘకాలిక వ్యాహాలైన భూసంస్కరణల అమలు, జనాభా నియంత్రణ లాంటి చర్యలు ఆచరణలో విఫలమయ్యాయి.

అహల్లావాలియా నివేదిక:

ఉపాధి అవకాశాలపై మాంటెక్సింగ్ అహల్లావాలియా అధ్యక్షతన ఏర్పాటైన టాస్క్స్పోర్స్.. జూలై 1, 2001న తన నివేదికను ప్రణాళికా సంఘానికి సమర్పించింది. ఈ నివేదిక ఆర్థికవేత్తలు, విధాన నిర్ణేతలు, కార్బూక నేతల విమర్శలకు గుర్తుంది. వ్యవసాయ రంగంలో ప్రైవేటు పెట్టుబడులను వేగవంతం చేయాలని.. కార్బోరేట్ రంగంలో సమీకృత వ్యవసాయ కాంప్లెక్స్లు, పుడ్పార్క్లు అభివృద్ధి చేయాలని... బహుళజాతి సంస్థలను ఆహార ప్రాసెసింగ్ పరిశ్రమలలో ప్రోత్సహించాలని.. నిర్మాణ రంగం, రిటైల్ వాణిజ్యం, రోడ్స్ రవాణాలో పెద్ద సంస్థలను ప్రోత్సహించాలని టాస్క్స్పోర్స్ సూచించింది. ఉపాధి కల్పన బాధ్యత కార్బోరేట్ రంగానికి ఇవ్వాలని.. చిన్న తరఫో పరిశ్రమలకు సంబంధించి dereservation విధానాన్ని వచ్చే నాలుగు సంవత్సరాలలో అమలు చేయాలని టాస్క్స్పోర్స్ అభిప్రాయపడింది. ఈ చర్యలన్నీ దేశంలో మూలధన సాంద్రత పద్ధతులు పెరగడానికి దోహదు పడతాయని.. తద్వారా నిరుద్యోగ సమస్య మరింత జరిలమవుతుందని ఆర్థికవేత్తలు అభిప్రాయపడ్డారు.

11వ పంచవర్ష ప్రణాళిక:

ఉద్యోగితా నాణ్యతను మెరుగుపరచడం ద్వారా ఉపాధి అవకాశాలను వేగవంతం చేయాలని 11వ ప్రణాళిక లక్ష్యంగా నిర్ణయించింది. మొత్తం ఉద్యోగితలో.. తాత్కాలిక ఉద్యోగితను తగ్గించి, శాశ్వత ఉద్యోగిత పెంచాలని భావించింది. అల్ప ఉద్యోగితను తగ్గించడం ద్వారా.. వ్యవసాయ రంగంలోని మిగులు క్రామికులను, వ్యవసాయేతర రంగాలకు తరలించాలని ఈ ప్రణాళిక పేర్కొంది. ఈ ప్రణాళిక కాలంలో వ్యవసాయ రంగంలో ఉపాధి అవకాశాలు పెరగకపోవచ్చని.. తయారీ రంగంలో 4%, నిర్మాణ రంగంలో 8.2%, రవాణా, సమాచార రంగంలో 7.6% ఉపాధి వృద్ధిరేటు ఉంటుందని అంచనా. 11వ ప్రణాళికలో మొత్తం క్రామికశక్తిలో 45 మిలియన్ల పెరుగుదల ఉంటుందని, మొత్తం 58 మిలియన్ల మందికి ఉపాధి అవకాశాలు సృష్టించగలమని ప్రణాళికా సంఘం పేర్కొంది. క్రామిక శక్తిలో పెరుగుదల అంచనా కన్నా ఎక్కువగానే ఉండే అవకాశముంది. నైపుణ్యాలు పెంచే కార్బూక్మాలను అన్ని స్థాయిల్లో చేపట్టడంతోపాటు వీటి లోపాలను ఈ ప్రణాళికా పత్రం పేర్కొంది. శిక్షణను పెంపాందించడం ద్వారా పరిశ్రమ, వాణిజ్యం, సేవారంగానికి అవసరమైన సంఖ్యలో క్రామికులను అందించాలని ప్రణాళిక లక్ష్యంగా నిర్ణయించింది. ఉపాధి విస్తరణకు ఈ విధమైన మద్దతు లభించినట్లుయైతే.. వ్యవసాయ రంగంలోని మిగులు క్రామికులను, వ్యవసాయేతర రంగాలకు బదిలీ చేయవచ్చు!!